

Entre austriacistes i botiflers

JOSEP PUJOL I COLL

Comença a ser el nostre autor barroc més conegut i divulgat. De Josep Gaz (1656-1713), Francesc Civil ja en va concretar la trajectòria biogràfica, del Martorell fins a Girona, on fou mestre de la capella catedralícia des del 1690 fins gairebé a la seva mort. Darrerament se n'ha publicat el catàleg complet de l'obra, se n'han transcrit totes les peces marianes a la col·lecció *Mestres Gironins* —on es mostra com un gran polifonista—, i alguns intèrprets n'han inclòs peces al seus enregistraments, com La Caravaggia & La Colombina, el conjunt Sine Nomine i Música Antiga de Girona. Mai, però, se li havia dedicat tot un disc. Per això ens hem de congratular de la iniciativa del grup Música Antiga de Girona, que ha dedicat el seu tercer compacte a un dels autors barrocs gironins amb més obra conservada.

Els anys en què va transcórrer el seu mestratge gironí foren plens de les vicissituds de la Guerra de Successió, i per això el context de Gaz és tan interessant com la seva obra, i ambdós s'hi imbriquen profundament. Gaz dedicà el seu villancet *Hoy que Gerona a María* a l'arxiduc Carles d'Àustria, en la reial visita com a Carles III a Girona el 1710, però un any més tard s'hagué de reconèixer com a «botifler» en el solo de rebuda al bisbe borbònic Miquel Joan de Taverner, *Venid mortales*. Ambdues peces formen part del disc, juntament amb d'altres en romanç, sobretot villancets, tonos i solos, com *Al juego del hombre*, *Fabio*, un solo «humano» —és a dir, profà, oposat a «diví»— dels poquíssims que Gaz va musicar. Al text, ple d'imatges conceptives, el joc de cartes i els seus pals serveixen d'advertiment contra la perfídia femenina, alhora que Música Antiga els ha

El barroc de la catedral de Girona: el mestre de capella Josep Gaz

Música Antiga de Girona, 2012

CD

usat com a reclam per a la portada. Descobert el 1973 per Francesc Civil, paga la pena destacar també, per la seva «gironitat», el villancet *Tocad clarines festivos*, interpretat al carrer de les Ballesteries el 1698, així com el solo a sant Xavier *Del globo celeste*, potser per a la inauguració del retaule catedralici de la Puríssima, de Pau Costa, i en què destaca un ús primerenc dels violins per part de Gaz.

Precisament l'esforç per respectar la instrumentació de les partitures és un dels mèrits del nou enregistrament, com l'arpa o el fagot barroc per al cantinu (potser hauria estat més adequat un baixó), juntament amb les cordes i altres instruments propis de l'època, o l'oboè barroc fent el paper de les xeremies. Com que el MAG està integrat bàsicament per cinc cantants solistes, els instruments han hagut de suplir parts vocals en peces policorals, com *La Concepción de Maria*, a deu veus, d'altra banda, una pràctica relativament freqüent a l'època. Ara, cap a la polifonia litúrgica de Gaz, tema pendent; o cap a Milans, o Gònima, mestres gironins que esperen el seu torn.

novetats JUDIT PUJADÓ

PUJOL I COLL, JOSEP
Perfils de Xavier Montsalvatge (1881-1921)

Curbet Edicions, 2012
448 p.

La nissaga dels Montsalvatge, originària d'Olot i establerta a Girona, és plena de figures rellevants. Josep Pujol estudia en aquest llibre la de l'escriptor, banquer, pintor i mecenes Xavier Montsalvatge, pare del compositor Xavier Montsalvatge, un dels grans dinamitzadors de la Girona del tombant del s. xx.

VILCHES, TONI
Un any a la bodega
Fotografies de Toni Vilches

Curbet Edicions, 2012
100 p.

Toni Vilches ha tornat al barri de la infància i al blanc i negre primers per construir el relat de les persones que conflueixen a La Bodega del Barri Vell de Girona. El llibre és la culminació d'un treball iniciat el 2008 i que al llarg de quatre anys li ha fet recordar tot tipus de vivències.